

PREFAȚĂ LA EDIȚIA DE LA A TREIZECEA ANIVERSARE

DE WILLIAM GOLDMAN

Până acum vreo două săptămâni, această prefață ar fi fost foarte scurtă: „De ce cumpărați cartea?“, aș fi întrebat. Sau, mai bine zis, *această ediție* a cărții?

„Cumpărați ediția apărută la a douăzeci și cincea aniversare“, v-aș fi spus. „Are o introducere lungă, scrisă de mine, în care vă explic o mulțime de lucruri despre patrimoniul Morgenstern și despre problemele juridice îngrozitoare pe care le-am avut cu reprezentanții săi. Versiunea aceea e încă disponibilă și, de fapt, vă interesează ce mă interesează și pe mine – să vedeți, în sfârșit, publicat romanul *Bebelușul lui Buttercup*.“

Aș fi continuat spunându-vă, de asemenea, că, de pe acel front, n-ar fi nimic de raportat. Toate vechi. Ei bine, asta a fost atunci, cum se spune.

Între timp s-au petrecut multe lucruri noi.

Haideți să vă povestesc cum am aflat pentru prima oară de existența Muzeului Morgenstern.

Ne întoarcem în 1986, la Sheffield, în Anglia, unde filmăm pentru *File de poveste*. Eram atât de fericit – în sfârșit, Morgenstern prindea viață pe ecran. Scrisesem scenariul cu peste un deceniu înainte – dar, până atunci nu fusese „cules“, cum spun ei *Acolo*.

De obicei nu-mi place deloc, deloc să asist la filmări. Am scris cândva că prima zi pe un platou de filmare e cea mai fericită zi din viață, iar următoarele sunt cele mai rele. Sunt anoste și îngrozitoare, din mai multe motive: (1) *sunt*

Copiii erau înnebuniți după el. Ori de câte ori intram pe platoul de filmare al Mlaștinii de Foc, dădeam peste el, cu un puștan pe cap, cu doi pe fiecare umăr, cu câte unul în fiecare mână. Erau copiii oamenilor care participau la filmări și cu toții stăteau acolo în liniște, urmărind scenele turnate.

— Biiill?

Revenind la noaptea aceea rece, la un moment dat mi-am dat seama, după tonul lui, că intram pe un teren minat. După o pauză lungă, a continuat:

— Ce creeezi, cum eee pina acum Feh-ziiik al meu?

I-am spus adevărul, adică i-am mărturisit că scrisesem rolul pentru el. În 1941, când mi l-a citit tata pentru prima oară pe Morgenstern, nu știam, firește, că pentru filme se scriu scenariile. Erau chestiile alea pe care îmi plăcea grozav să le văd la Teatrul Alcyon. Mai târziu, când am intrat în branșă și am adaptat povestea pentru cinematograf, habar n-aveam cine urma să-l joace pe Fezzik, nu știam nici măcar dacă filmul avea să se toarne vreodată. A urmat o noapte petrecută urmărind canalul unde se transmiteau luptele de wrestling ale lui Andre. Pe atunci era tânăr, nu cred că trecuse de douăzeci și cinci de ani.

Eu și Helen (soția mea de atunci, psihiatră de renume internațional), stăteam în pat și ne uitam la televizor. Sau, mai degrabă, numai eu mă uitam, ea își traducea o carte în franceză.

— Helen, Dumnezeule, uite, *Fezzik!* am strigat.

Ea știa despre ce vorbeam, știa cât de important era pentru mine filmul după Morgenstern, își dădea seama de câte ori ajunseseam aproape de punctul de a începe filmările și cât de supărat eram fiindcă, după toate aparențele, asta n-avea să se-ntâmple niciodată. Încercase de câteva ori să mă convingă să accept situația, faptul că n-avea să-l ecranizeze nimeni. Cred că tocmai voia să-mi aducă din nou aceleași argumente, apoi mi-a văzut privirea în timp ce-l urmăream pe Andre măcelărind o ceată de băieți răi.

— O să fie nemaipomenit, a zis, străduindu-se din greu să mă convingă că spunea un adevăr.

Și acum iată-mă, un deceniu mai târziu, stând de vorbă cu acest francez uimitor, care-o să-mi rămână pentru totdeauna în amintire astfel, cu niște copii cățarați pe el.

— Fezzik al tău e minunat, i-am spus.

Și chiar era. Da, avea un accent francezesc o idee cam prea puternic, dar, odată ce te obișnuiai cu el, nu mai reprezenta o problemă.

— Am muncit foarte mult pentru asta. E mult mai profund decit Biiig-foooooot. (Unicul său alt rol în care nu se bătea fusese al lui Bigfoot, jucat cu ani în urmă, cred că în *Six Million Dollar Man*.) Am facut foarte multe cercetari. Pentru persul meu.

Mi-am dat imediat seama că „persul“ era, în versiunea lui Andre, „personajul“.

— Ce fel de cercetări, mai exact?

Mă așteptam să-mi răspundă că citise de mai multe ori ediția în limba franceză.

— M-aam urcat pe stiinci.

— *Pe Stâncile Nebuniei?*

Eram uluit. Nu vă puteți imagina cât de abrupte sunt.

— Oh, oui, de mai multe ori, în sus și-n jos, în sus și-n jos.

— Dar, Andre, dacă ai fi căzut?

— Prima oară am fost foarte speriat, dar știam aasta: Feh-ziiik n-ar fi cazut niciodat.

M-am simțit, dintr-odată, ca de parcă aș fi stat de vorbă cu Lee Strasberg².

— Și am luptat cu grupuuri de oameni. Feh-ziiik a luptat cu grupuri, eu am luptat cu grupuri.

² Actor, regizor și profesor de actorie american, pe numele său adevărat Israel Strassberg (1901-1981).

Și pe urmă a adăugat amănuntul crucial:

— ...ai vizitat Muzeul? Acolo mii-am facut cele mai bune cercetari.

I-am spus că habar n-aveam despre ce muzeu vorbea.

Și, în următoarele momente, Andre a început să-mi povestească...

Dar m-am dus acolo? Nu. N-am fost niciodată în Florin, nu m-am gândit niciodată prea mult la asta. Ba nu, nu e adevărat, m-am gândit, dar nu m-am dus să vizitez locurile dintr-un anumit motiv: de teamă să nu mă dezamăgească.

Prima călătorie am făcut-o trimis acolo de Stephen King, în perioada în care făceam cercetări pentru primul capitol din *Bebelușul lui Buttercup*. (Pentru explicații, aruncați o privire prin prefața ediției de la a douăzeci și cincea aniversare, veți înțelege mult mai multe după ce o veți citi – e inclusă în volumul de față, la pagina 29, alături de capitolul în sine, pe care-l veți găsi la sfârșitul actualului retipărire a romanului *Mireasa Prințului*.)

În acea primă călătorie, am petrecut mai multe zile atât în orașul Florin, cât și în zona rurală din împrejurimi, am cutreierat ca un nebun în toate părțile, am văzut un număr uimitor de lucruri – dar, în timpul șederii mele, Muzeul era închis pentru renovare.

M-am gândit că aveam să-l prind deschis data viitoare. Indiferent când avea să fie asta.

Până la urmă, a fost mai curând decât m-am așteptat.

Probabil nu vă spun o noutate, de vreme ce numele meu a apărut în toate ziarele din lume. Am luat din nou premiul Bunicul Anului. Avansul meu a fost atât de mare înaintea celorlalți, încât au decis să retragă cupa. Un bătrânel din India a pretins că l-am răsfățat pe Willy, dar, cum se spune, strugurii sunt acri.

Se apropia a zecea aniversare a nepotului meu, o excelentă ocazie pentru mine de-ai oferi un cadou extravagant,

și, cu două seri înainte, aflându-mă în vizită la fiul meu, Jason, și la soția lui, Peggy, și luând cina împreună, le-am cerut niște indicii. De obicei au o listă cu diverse cadouri. Dar de data asta n-aveau. Au afișat amândoi o expresie stranie și au schimbat vorba murmurând:

— Găsești tu ceva.

Am bătut la ușa băiatului și l-am întrebat dacă pot intra. Mi-a deschis în tăcere, ciudat lucru, fiindcă de obicei se mulțumește să-mi răspundă strigându-mă de dincolo de ușă.

— Voiam să vorbim despre ziua ta, i-am spus.

Iată ce trebuie să știți – Willy e minunat când primește daruri. Se entuziasmează atât de mult. Chiar dacă e vorba de ceva ales de el însuși, când i-l ofer e foarte încântat!

Acum a spus că fusesem atât de extraordinar de-a lungul anilor încât orice alegeam eu avea să fie minunat.

— Tu n-ai nicio idee? am insistat.

Mi-a răspuns că nu, în plus avea atât de multe teme de făcut pentru a doua zi încât, dacă nu mă supăram, ar fi vrut să se apuce de ele.

M-am ridicat să plec, dar m-am așezat din nou, fiindcă mi-am dat seama că știa foarte bine ce-și dorea, dar, dintr-un motiv sau altul, se jena să-mi spună.

Am așteptat.

Willy s-a instalat tăcut la masa lui de lucru. A răsuflat adânc. O dată și încă o dată. Eram sigur că urmează să-mi vorbească, așa că m-am grăbit să trântesc:

— Indiferent ce este, răspunsul e că n-ai să-l primești.

— Păi, a început el, rostind șuierător cuvintele, zece are o mare importanță în familia noastră, pentru că tu aveai zece ani când te-ai îmbolnăvit și ți-a citit tatăl tău, iar tati avea tot zece ani când i-ai dat tu cartea, și în clipa aceea ți-ai dat seama că ai face bine să treci la lucru și s-o prescurtezi, și eu împlinesc acum zece ani, și nu-i împlinesc decât o singură dată și... și...

Și părea atât de stânjenit încât arătându-i către urechea mea i-am șoptit:

— Spune-mi la ureche.

Și chiar așa a făcut.

Nu vreau să pară exagerat, dar prima noastră dimineață în Florin, clipa aceea minunată când am deschis ochii și m-am trezit pe deplin, imediat după ivirea zorilor, cu puștiul Willy sforăind în patul de alături, a fost, fără îndoială, unul dintre cele mai luminoase momente ale vieții mele. Eu împreună cu unicul meu nepot, la începutul acestei aventuri din orașul lui Morgenstern, la a zecea aniversare a băiatului. Nu putea fi nimic mai frumos.

Willy era leșinat de oboseală după călătorie – compania aeriană Florin Air fusese din nou la înălțime – așa c-a trebuit să-l zgâlțâi o vreme înainte de a deschide ochii, el a clipit, a făcut „uhuh“ de câteva ori, apoi a revenit printre oameni.

— Unde mergem? m-a întrebat ca apoi să-și răspundă. Pe Insula Un Copac, nu-i așa?

Îi promisesem o călătorie cu elicopterul până acolo, ca să poată vedea unde-a fost invadat Fezzik, unde-a împlântat sabia, salvând viața lui Waverly Buttercup. (Trebuia să mă fi ascultat mai devreme, când v-am spus să vă duceți la sfârșitul cărții și să citiți capitolul *Bebeluşul lui Buttercup*.)

Am clătinat din cap.

— Știu, știu, nu-mi spune – în camera din castel unde l-a ucis Inigo pe Conte!

A sărit din pat și, mișcându-se ca un spadassin, a zis:

— Salut, sunt Inigo Montoya, mi-ai ucis tatăl, pregătește-te să... – aici și-a împlântat spada – ...MORI.

Îi plăcea să facă asta – se lua la întrecere cu prietenii lui ca să vadă cui îi reușește cel mai bine – iar mie-mi plăcea că-i place. Am clătinat iarăși din cap.

— O să facem cu siguranță turul, dar nu azi.

El m-a îndemnat cu un gest să continui.

— Mai e foarte puțin până la ora de deschidere a Muzeului Morgenstern, ai face bine să te pregătești.

A icnit și s-a întins la loc, în pat.

— Oh, bunicule, te rog, te rog, te rog, chiar trebuie să-ncepem cu un muzeu? Nu pot să sufăr muzeele, știi că nu pot să le sufăr.

— Ți-a plăcut Galeria Campionilor.

Îl dusesem cu o vară în urmă la Cooperstown.

— Acolo-i vorba de *baseball*.

— Trebuie să merg la Muzeu, i-am spus. Ce-i drept e drept. Știi că această călătorie a fost planificată.

Să vă spun adevărul adevărat? Mă bătea gândul să-l îndemn să-și continue somnul. De fapt, nu era nimic care să mă oprească să fac cunoștință cu Muzeul de unul singur.

Dar n-am spus nimic, și-i mulțumesc, Celui de Sus, pentru asta.

După ce ieși din Piața Florin, imediat în stânga dai de Muzeul Morgenstern. E într-o vilă veche, încântătoare, ridicată acum cine știe câți ani, și când am ajuns acolo Will era din nou entuziasmat, adică revenise la starea lui normală și țopăia pe trotuar, înaintea mea. Mi-a ținut ușa deschisă, m-a invitat înăuntru cu o plecăciune...

Apoi a căpătat o expresie grăitoare – „săfualnaibii“ spunea privirea lui –, și-a încremenit locului. Fiindcă exact în față, în centrul grandioasei săli vechi, într-o vitrină mare, splendid luminată, se afla sabia pentru șase degete.

Știam că era expusă, Andre îmi vorbise despre ea, îmi povestise totul în amănunt în noaptea aceea înghețată, din Sheffield. Dar nu eram nici pe departe pregătit să fac față impresiei puternice pe care a creat-o asupra mea. Știam de ea de atâta vreme, îl întrebam pe tata, cu atâtea decenii în urmă, când aveam zece ani, ce anume o făcea atât de specială, atât de magică, oare cum ar fi putut arăta?...

Și acum iat-o în fața mea, tatăl lui Inigo murise pentru ea, iar viața lui se preschimbase cu totul din cauza ei,

a lamei fascinante – cea mai măreață sabie de la Excalibur până în vremurile noastre.

Willy m-a luat de mână și ne-am apropiat împreună de ea și știu că vorbele mele n-au sens, dar, chiar în clipa aceea, când o vedeam pentru prima oară, părea să danseze.

— Se mișcă? a-ntrebat Willy. Pare că asta face.

— Cred că pare așa din cauza luminii. Dar ai dreptate.

În jurul vitrinei se strânsese un grup de oameni, copii și bătrâni, oameni de toate vârstele, și ciudat a fost că, atunci când ne-am uitat noi la ea, nimeni nu s-a dat deoparte, am trecut pur și simplu de cealaltă parte, am privit sabia de acolo, apoi i-am dat ocol analizând-o din toate unghiurile.

Un băiețel mai mic decât Willy i-a șoptit, cu accent franțuzesc, unei femei care presupun că era mama lui:

— *Allo, mon nom est Inigo Maun-tau-ya...*³

— În engleză sună mai bine, mi-a șoptit nepotul meu.

Și atunci mi-am dat seama de un lucru. Jur-împrejurul vitrinei de sticlă se aflau copii mimând mânuirea sabiei, mișcând din buzele care nu scoteau niciun sunet, dar pe care se puteau citi cuvintele lui Morgenstern, și nu știu sigur când au fost expuse obiectele din muzeu, dar ce minunat ar fi fost dacă marele om ar fi avut ocazia să vadă cu ochii lui ce vedeam eu atunci!

Următorul obiect care l-a impresionat pe băiat a fost un mulaj al degetelor lui Fezzik. (Andre îmi vorbise o grămadă despre el – nu credea că există degete mai mari ca ale lui, până să le vadă pe acestea.) Willy le-a măsurat cu deosebită grijă.

— Toată mâna mea nu e cât degetul lui mare, a anunțat. Am dat din cap. Cam așa era.

³ „Numele meu este Inigo Montoya...” în franceză, în original.

Pe urmă, am dat de un perete pe care erau expuse hainele lui Fezzik, frumos călcate. Willy s-a uitat în sus, acolo unde ar fi trebuit să se afle creștetul uriașului, și a clătinat din cap cu uimire.

Urma rochia de mireasă a lui Buttercup, dar de care nu prea te puteai apropia din cauza fetelor care se îngheșuiau în jurul ei.

Erau atât de multe de văzut – o săgeată indica o altă încăpere, în care se afla mașina absorbitoare de viață a Contelui Rugen – însă eu ardeam de nerăbdare să ajung la custode căruia Stephen King îi trimisese o scrisoare anunțându-i sosirea mea.

Custodele urma să mă conducă într-un loc unde aveam mare nevoie să ajung – i se spunea Sanctuarul, și acolo erau păstrate scrisorile și notițele lui Morgenstern. Nu era un spațiu deschis publicului, numai cărturarii aveau acces, dar în acea zi chiar asta eram și eu.

Am pus câteva întrebări și am primit îndrumări până ce am dat, în sfârșit, de custode – un tip mai tânăr decât mi-am imaginat, evident de o inteligență sclipitoare și cu o privire care transmitea o blândețe deosebită.

Stătea în biroul lui, într-un colț de la etajul al doilea. Pereții biroului erau acoperiți de cărți, ceea ce nu m-a surprins și, la intrarea noastră, a ridicat privirea zâmbind.

— Probabil că vreți să vedeți camera tinerilor băieți, a început el. E chiar alături. Cei mai mulți dintre vizitatori sunt interesați de acea cameră.

Am zâmbit la rândul meu și i-am spus cine sunt și că venisem tocmai din America, cu intenția a studia o vreme în Sanctuar.

— Dar așa ceva nu e cu putință, a răspuns custodele. E deschis numai erudiților.

— Sunt William Goldman, am repetat. Stephen King v-a scris ca să-mi anunțe sosirea.

— Domnul King este, fără nicio îndoială, un descendent celebru al Florinului, dar nu am primit nicio scrisoare.

(Trebuie să știți ceva despre mine – în astfel de momente pot să devin extrem de paranoic. Ce am să vă spun acum e adevărat – când am făcut parte din juriul Festivalului Internațional de Film de la Cannes, am fost invitat la dineul oficial. Pentru mine însemna foarte mult, mariajul meu se afla în pragul colapsului și, pentru prima oară în viața mea, eram singur și mergeam la o petrecere unde toată lumea vorbea în toate limbile, dar foarte puțini engleza. Ne așteptau trei mese rotunde – din fericire locurile erau indicate cu câte o carte de vizită – și, când ni s-a spus că era timpul să ne așezăm, am abandonat colțul în care stătusem de unul singur și m-am grăbit să dau un ocol primei mese.

N-am văzut nicio carte de vizită cu numele meu.

M-am repezit la a doua masă, mi-am făcut circuitul.

Nu eram.

Când am pornit-o în jurul celei a treia mese, care era ultima, paranoia mea se instalase, fiindcă știam deja că nici acolo n-avea să fie vreo carte de vizită cu numele meu. Îmi amintesc și-acum transpirația rece care m-a năpădit dându-mi seama că nici de acea dată n-aveam să-l descopăr.

Vă puteți imagina un om atât de țcănit?

Dar știți ce? Numele meu nu exista nici pe a treia masă. S-a dovedit că era greșeala organizatorilor. Iar povestea e cât se poate de adevărată.)

OK, deja simțeam că îmi alunecă pământul de sub picioare. Era posibil să-mi fi imaginat pur și simplu că Stephen King intenționa să trimită scrisoarea? Nu, sigur nu-mi imaginaseam, îmi spusese că dorea să fac din *Bebelușul lui Buttercup* ceva cât mai autentic. De aceea mă deplasa-sem până la muzeu.

Apoi m-am întrebat de ce nu-mi dăduse afurisitul ăla de bilet ca să-l aduc personal? (Mi-a trecut prin cap că, dacă l-aș fi primit de la King și i l-aș fi înmănat chiar eu,

custodele mi l-ar fi putut înapoia spunând că nu cunoaște scrisul lui King și că nu, nu mi se poate sub nicio formă permite să intru în Sanctuar.)

Stând așa acolo, în fața dragului meu nepot, mă simțeam atât de neajutorat încât am vrut pur și simplu să fac stânga-împrejur și să plec.

Și atunci a spus el:

— Bunicule, e o neînțelegere, *sună-l*.

Urâsc telefoanele mobile, însă, pe timpul călătoriei, îmi inclusesem în abonament și convorbiri internaționale, ca să-i sun pe Jason și Peggy, după ce ajungeam la hotel.

Așa că am format numărul lui King din Maine, am intrat în legătură și i-am explicat care era situația. Și el a fost extraordinar.

— Isuse, Bill, îmi pare atât de rău – serviciul poștal din Florin e cel mai prost din întreaga Europă, probabil că scrisoarea va ajunge acolo săptămâna viitoare. (Și chiar a sosit o săptămână mai târziu.) Vonya e de serviciu azi? Dă-mi-l la telefon.

Și probabil auzindu-și numele custodele a făcut un gest de încuviințare și s-a întins către mobil. I l-am înmănat, s-a ridicat de la birou și a ieșit pe coridor, unde s-a foit puțin înapoi și încolo, rămânând destul de aproape ca să-l pot auzi spunând:

— Firește, domnule King. Și apoi: O să fac tot ce pot ca să fiu de ajutor, domnule King, puteți fi sigur.

Willy a ridicat privirea și, uitându-se la mine, și-a unit degetul mare și arătătorul într-un semn încurajator (și discret, așa putea adăuga). Vonya a revenit o clipă mai târziu.

Ne-a făcut semn să-l urmăm, mormăind:

— Ce să vă spun? Așa merge poșta, știți.

I-am răspuns că eram pur și simplu încântat că se lămurise totul.

— O situație atât de neplăcută pentru mine, domnule Goldman. Stephen King mi-a spus cine sunteți.